

R.D. Iacobi Marchantii Vitis Florigera

Marchantius, Jacobus

Coloniae Agrippinae, 1661

Lect. 20. bipartita Prima pars ex antiquo Testamento, tenebras in inferno.
2. Easdem ostendit ex Evangelio, declaratque esse tam interiores, quam
exteriores.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56381](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56381)

veritatem vocis illius: Arguam te, & statim contra faciem tuam. Sic reprobus nihil deerit ad confusionem, cum producatur spectaculum omnigenum sanctorum (Deo, Angelis, hominibus, sibi ipsis. Nonne hoc est per peccatum tui, per quoque confundi? Duplici contritione conterere eos Dominus Deus noster. Hec S. Bernardus.

Hier. 17.

Duplici contritione à Deo impii in inferno conteruntur.

Historia memorabilis.

Quenam est hæc duplex contritio, nisi per ignem interiozem & exteriorem, simulque per vermem interiozem & exteriorem, de quibus hæcenus? Confirmari hæc possent multis defunctorum apparitionibus ex fide dignis historicis. Vnicam rememoratio nostro congruam proposito. Duo Fratres Ordinis Prædicatorum iter peragentes in longinquam regionem, venerunt in quoddam castrum, ubi mulier adulterium commiserat & incestum, quem undecim jam annis clarar in confessione. Videns autem extraneos hos fratres, quorum unus Romæ Penitentiarius erat, virque sanctus, resoluit ei coniteri tanquam ignoto, nec ultra rediuro, Peracta igitur Missa accessit, ad singulorum autem peccatorum expressionem, focus ex opposito stans vidit bufonem ex ore eius exeuntem, & salibus Ecclesiam egredientem. Tandem cum ad illud peccatum venisset, præ verecundia siluit: cumque absolutio ei daretur, omnes illi bufones, cum quodam enormiori, visi sunt in os & pectus mulieris segredi. Cum iter continuarent Fratres, aperuit focus Penitentiarii visionem. Ille rem tacitus considerans, dixit. *Claruit aliquid in confessione, regrediamur ut adjuvemus eam. Ac regressi post paucas horas suffocatum reperunt, & inter mortuam Contristati supra modum, jejunio & oratione rogabant instantissimè Deum, ut dignaretur ostendere quid sibi veller visio. Tertia autem die apparuit mulier equians super draconem, & duo serpentes erudeles cingebant collum eius, duoque sugebant ubera: erant quoque duo bufones super oculos, ac de ore ipsius ignis sulphureus exsistebat. Denique, duo canes devorabant crudeliter manus eius, & duæ sagittæ ignitæ immitebantur per aures eius: In capite autem hæcæ stabant. Isti ad visionem peccatrix sunt. Quibus ipsa: *Novite timere ego sum illa maledicta, vobis triduo confessa. Et quia celavi peccatum meum, hinc pœna æternam sibi addidit. Tunc Penitentiarius adjuravit per Deum vivum, ut de duobus responderet. Primò, quid significaret illa diversitas pœnarum. Secundò, ob quamnam peccata magis dampnarentur tunc homines. Ad primum respondit: *Lacerta capitis meo sunt in punitionem ornatus: bufones oculorum in punitionem aspectuum impudicorum: sagittæ ignitæ in punitionem cantionum immundarum & deiractionum: Serpentes uborum in punitionem immundorum tactuum, crudelitas canum in pœnam operationum immundarum, & quia amantibus meis dedi quibus poterant ali pauperes Christi. Ac propter hæc omnia equivo super dactorem tuas meas & viscera indicibili dolore***

torquentem. Ad secundum respondi: *Hodie ad infernum descendunt mulieres per quatuor genera peccatorum: per peccatum luxurie: per peccatum vani ornatus & piffionis: per peccatum sortilegii: & per erubescientiam confessionis. Cum verò interrogaretur, an posset iuvari Draco cum mirabili cruciatu subito elevans eam, in tartarum deportavit. Sic refert Ioan. Iunior Ord. Præd. in Scala cæli Guiliel. Pepin Doctor eiusdem Ord. Tract. Super Confiteor Spec. Exempl. verb. Confessio, citatque P. Franc. Costerum afferentem id in quodam Geldria castro sibi probè noto contigisse.*

De tertia Pena inferni.

Tertia apud inferos pœna per tenebrarum horrorem exprimitur. Sicut autem diximus de verme, ibi duplicem reperiri, spirituales & corporales: ita etiam tenebræ ibi duplices sunt, spirituales scilicet & corporales, interiores & exteriores horrorem & corpori & animo æternum esse in circumdantes.

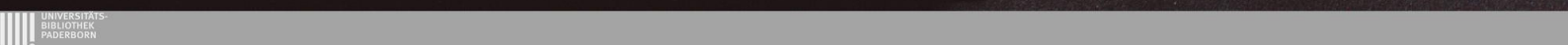
PARS I. Probatur ex antiquo testamento tenebras esse in inferno.

De his tenebris Scriptura tam vetus, quam nova, crebè etiam mentionem facit. Annon de his existimandus est loqui Isaias: *Tenebræ & palpitio factæ sunt super speluncas usque in æternum: Alludere videtur Propheta ad Ægyptiacas tenebras, de quibus: *Factæ sunt tenebræ horribiles in terra universa Ægypti tribus diebus. Et particularius: *Vinculis tenebrarum & longa nocte compediti, inclusi sub telli, fugitivi perpetua prorsensia jacuerunt. Et dum putant se latere in obscuris peccatis, tenebroso oblivianis velamento dispersi sunt, parentes horrendè cum admiratione nimia perturbati. Neque enim que continebat illos spelunca sine timore custodiebat, quoniam sonitus descendens perturbabat illos, & persona tristes illis apparentes, pavorem illis prestabant. Et ignis quidem nulla vis, nec sideri Lympide flamma illuminare poterant illam noctem horrendam. Illæ certè tenebræ figura & imago erant tenebrarum illarum, quas in mente patiuntur impii in peccatis tenebrosis delicescentes, quasque in æternum passuri sunt in speluncis tartaris. Propterea discretè in fine capitis dicit & concludit Sapientis: *Solis autem illis superposita erat gravis nox imago tenebrarum que super ventura illis erat, sive ut Græca habent: *Imago tenebrarum, que super ventura illis erant, in morte scilicet & tartaro. Ipsi ergo liberi erant: graviore tenebris, externis scilicet illis & materialibus, ob internas & spirituales mentis, ignorantiam, ignaviam, timorem, & sceleribus immeritam conscientiam, ex his enim*****

ca tenebræ nascuntur erant postmodum infernales, sicut pœna nascuntur ex culpa.

Adverte igitur, quòd illæ tenebræ Ægyptiacæ gerentes, vocentur horribiles, tam in Exodo, quam hic apud Sapientem, idque ob multas causas.

Primò, quia erant densissimæ, & tantæ per nebulosam quamdam constellationem aëris, ut essent palpabiles, & nullo lumine, nec radiis quidem Solis.

Solis penetrabiles; duraruntque per tres dies & noctes.

Resp. 2.

Secundo, quia fuerunt in uersa terra Aegyptium interim lux serena illuminaret Israelitas, & orbem totum; ita ut ipsi Aegyptii vocentur. Fugitivi divinae providentiae, hoc est destituti & exules à providentia divina, quae solet perpetuo homines illuminare per solem & sidera. Vel ideo dicuntur Fugitivi divinae providentiae, quia tanquam fugitiva mancipia in obscuro carcere relegati à divina providentia, cui subesse detestantur.

Resp. 3.

Tertio, quia non viderunt se toto illo tempore tenebrarum Aegyptii, nec moverunt se loco, vel lecto, quasi essent vinculis & catenâ tenebrarum in ergastulo constructi. Sed jacebant dispersi tenebroso oblivionis velamento, hoc est, separati ab invicem spississimis tenebris quibus quasi velamento operiti, se mutuo oblit, de actum arbitrati, jacebant immoti sine cibo & potu. Non audebant præ pavore loqui, aut fugere, aut comedere, sed in silentio cruciabantur; nec sensibus utebantur, nisi ut hoc ingens malum sentirent.

Resp. 4.

Quarto, quia in his tenebris audiebant horribiles sonitus & videbant per flammâs intermicantes spectra & monstra terrificâ & truculenta. Atque ex conscientiae terribili pavore horrebant omnia, sive soaum avium, sive mugitum bovm, sive strepitum arborum, sive fragorem aquarum, lapidum, montium: in se enim omnia conspirasse & conjurasse existimabant.

An non in his omnibus typus eorum quæ in inferno geruntur? Sed, cheu! non ibi tres noctes aut dies perdurabunt tenebræ, sed nox erit in æterna, pavor horrorique æternus æternæ nocti inquilinos cruciabit & involvet. O nox! O terra, ô longa nox, quam nulla sequitur dies, nulla lux illuminare potest! O nox remotissima à Sole, Luna, Astris luculentibus, à Christo, à Virgine, à beatis & lucidis Angelis & hominibus & quidem æternum! O nox, quam tenebrosus turbo possidet, non computanda in diebus anni, nec numeranda in mensibus, quam occupat caligo, & umbra mortis obscurat, & involvitur amaritudine nunquam finienda! O nox quam nobiscum sæpius reputare deberemus, meditando nocte cum corde nostro de hac nocte. Quia licet caliginosissima sit, & nihil nisi tenebras habeat, potens est tamen suis tenebris serio considerari illuminare tenebras & caliginem nostram, & nos efficere filios lucide filios tenebrarum.

Job. 3.

Ierem. 13.

De hac nocte hisque tenebris rursus mentio fit apud Ieremiam, ubi dicitur: Date Domino Deo vestro gloriam, antequam contenebrescat, & antequam offendant pedes vestri ad montes caliginosos: expellabit lucem, & ponet eam in umbram mortis & in caliginem. Quali dicat: Vos qui toties injuriam Deo interrogastis per peccata vestra, rei effecti violæ Numinis & divinæ Majestatis, per poenitentiam & emendationem vitæ, eius gloriam restituite, eius in

iuriam refarcite. Id vero omnibus faciendum est ante diem mortis & iudicii, quando nemo amplius poterit Deo laudem & gloriam dare per poenitentiam salubrem quia tempus lucis non erit amplius sed tempus tenebrarum; ita ut velut mox tenebrarum, hoc est maximæ & cumulativissimæ tenebræ occurrant his, qui viam salutis inire tunc posse stulte existimabant: sicque fiet, ut de tenebris in tenebras pergant, de tenebris interioribus animi ad tenebras æternas inferni, per tenebras mortis. Fœlix qui hæc considerat, quam diu lux adhuc fulget super caput ad egrediendum de peccato, & ad dandam gloriam Deo: Nonne sunt duodecim horæ diei? Ambulate dum lucem habetis, ne tenebræ vos comprehendant.

De his tenebris dicebat S. Augustinus ser. 1. de pluribus Martyribus: O quisquis es flagitiosus, qui soles propter tua malefacta & adulteria non solum tenebras non horrere, sed quærere: qui soles plus gaudere quando lucerna exinguitur: non tales tenebras habebis, ubi gaudes, ubi voluptatibus carnis oblecteris. Non sicut tenebræ. Quomodo ergo erunt? Ibi erit fletus & stridor dentium. Torror sine defectu, tortus sine defectu. Hæc ille.

Denique, de his tenebris explicat S. Gregorius illud: Antequam vadam ad terram tenebrarum, terram miserie & tenebrarum, ubi umbra mortis, & nullus ordo, sed sempiternus horrore inhabitat. Sic enim ait 1.9 Moral. cap. 45. quæ terra tenebræ nomine, nisi terra tartari claustra signantur: Quæ æterna mortis caligo operit, quia damnatos quosque in perpetuum à vitæ luce disjungit. Interrogat autem ibidem S. Gregorius, quare infernus Terra dicatur? Et alludens ad illud quod Sapiens dixit: generationem & generationem perterere, terram autem in æternum stare, sicque terram stabilitatem quandam significat, respondet his verbis: Recte inferni claustra tenebrosa terra nominantur, quia quos puniendos accipiunt, nequaquam penam transitoriam, vel phantastica imaginatione cruciant, sed ultione solida perpetue damnationi servant. Neque obstat, quod infernus dicatur lacus & stagnum; quia, ut ibidem explicat S. Gregorius: Si terra nominatur, quia susceptos stabiliter tenet; lacus dicitur, quia hos quos semel cepit, semper fluctuantes & tepidos circumfuentibus absorbet. Sed pergit ulterius idem & requirit, cur dicatur Terra miserie & tenebrarum? Huic autem quæstioni his respondet verbis: Miserie ad dolorem pertinet, tenebræ ad cecitatem. Illa ergo quæ à conspectu iudicis expulsos tenet, miserie & tenebrarum Terra dicitur, quia foris eos dolor cruciat, quos diu visos à vero lumine intus cecitas obscurat. Hæc ille.

Sed querit ulterius: quare ibi nullus ordo esse dicitur? Certe unumquemque damnatum iuxta modum criminis retributio sequitur ulcionis; ergo ibi ordo aliquis est. Nec enim frustra scriptum est: Potentes potenter tormenta patientur, & fortioribus fortior instat cruciatio. Neque sine causa dicitur in Baby-

Babylonis damnatione : quantum se exaltavit, & in deliciis fuit, tantum date illi tormentum & luctum. In supplicis ergo ordo servatur, quia juxta modum culpa poena distinguitur. Ideo & zizania in fasciculos congregari jubentur, quia pares paribus fociantur, ut quos simili culpa inquinat, par etiam poena confringat. Nullum autem ibi ordinem explicat S. Gregorius: Quia ipse quoque supplicia que ordinata per justitiam veniunt, ordinata proculdubio in corde morientium non sunt. Adde, quod ibi nulla ratio habetur bonorum, divitiarum, scientiar, ætatis, & qualitatum que in hoc sæculo à prenis possunt eximere homines, vel, ut mitius plectantur, in considerationem venire. Omnes ergo ibi in tenebris plectuntur secundum demerita, nullo habito respectu ad ordinem honoratum, quem in hoc sæculo tenebant: quoniam honori ibi vertitur in horrorem: ideoque dicitur merito, quod illic sempiternus horror inhabitat.

sunt densissima & profundissima, non solum animi, sed & corporis oculos mire affligentes, ubi terrimus fumus tormentorum ascendit in facula sæculorum. Dices, si ibi ignis continuus est, ergo lux aliqua, quia flamma lucem producere nata est. Respondet S. Gregorius: Natura ignis est, ut se & lucem exhibeat & concremationem, sed transactorum ultrix illa flamma viatorum, concremationem habet, & lucem non habet. Si enim ignis qui reprobos cruciat, lumen haberet, is qui repellitur, nequaquam in tenebras mitti diceretur. Et rursus ait idem S. Gregor. Infernum umbra mortis obscurat & sempiternus horror in habitat: quia eius ignibus traditis, & in supplicis dolorum sentiunt, & in doloris angustia pulsante se semper pavore feriuntur, & quod timent, tolerant, & quod tolerant, rursus sine cessatione perimescant. Hic flamma que succedit, illuminat; illic, ignis qui cruciat, obscurat. Horrendo igitur modo erit tunc reprobis dolor cum formidine flamma cum obscuritate. Idem docet S. Basil. in Psal. 33. & Psal. 28. Chrysof. hom. 5. ad Theod. lapsus S. Prosper. lib. 3. de vita contempl. cap. 12. ubi dicit, reprobos non sentire in illo igne quod illuminat, sed sentire quod obscurat: exundantisque incendiis terribiles crepitus pati, sed barathri fumantis amara caligine oculos obsecari. Certe, cum ille ignis sulphureus dicatur, quasi sulphure igneo æternum nutritus, non potest esse lucidus, sed tenebrosus plane & feridus sit, necesse est.

Greg. l. 9. Mor. t. 46. Sicut ignis infernalis daturus lucem. Greg. c. 48.

PARS II. **Q**uod si ex novo Testamento de tenebris tenebris tenebris testimonium exposcas, memineris in sacro Evangelico de his, qui damnationi addicuntur, multoties repeti: Mittite eos in tenebras exteriores. Sic enim dicit Dominus: Dico autem vobis, quod multi ab Oriente & Occidente venient, & recumbent cum Abraham, Isaac & Jacob: Filii autem regni ejicientur in tenebras exteriores. Similiter de carence velle nuptiali dicitur ministris: Ligatis manibus & pedibus eius, mittite eum in tenebras exteriores. Et rursus de servo inutili qui ligaverat talentum in sudario, nec lucrum apportabat Domino, post multas minas dicitur: Inutilem servum mittite in tenebras exteriores. Per tenebras autem exteriores phrasi Hebræa solet tenebrosissimus & profundissimus carcer intelligi. Atque ideo hic idem est, ac si diceretur: Mittite eum in tenebrosissimum inferni carcerem. Qui quidem carcer ideo sub nomine Tenebrarum exteriorum rectè designatur, quia qui ad illas mittuntur, à gloria & luce omni excluduntur: Tollatur impius, ne videat gloriam Domini. Indicatur ergo & hic per Tenebras illas Poena damni, quæ consistit in privatione æternæ divitiarum visionis, quæ & privat consortio Christi, Dei, paræ Virginis, Angelorum, Sanctorumque omnium, ac sic omni luce privat & solario. Hæc est summum suppliciorum, ut antea diximus, quia videre Deum in consortio Beatorum, ipsa beatitudo est: Satiabor, cum apparueris gloria tua. Sic ab eius spectu æternum amandari, summa infelicitas est, & omnis lucis privatio calamitiosissima. Ideo frequenter rogat Propheta: Ne projicias me a facie tua. Et: Ne avertas faciem tuam à me. Eheu, quam inexplicabile tormentum, æternum projici à facie Dei! quam tenebrosum malum, ab ipsa luce æternum exulare!

Admirat tamen S. Thomas in Supplem. q. 97. a. 4. ex speciali Dei ordinatione esse ibi aliquid luminis, quantum scilicet sufficit ad videndum illa quæ in inferno magis torquere possunt. Sic socios criminis videre aliquid poterunt reprobi in pœnis ad sui incrementum eructi: sicut & seiplos interiori quadam luce vident. Sceleraque sua à quibus inruitum avertere peroptarent, quia nihil tam invisum obsecans flagitiosaque mentibus, quam seipos cogi videre: ita ut ipsa lux turpium sit poena, quia qui male agit, odit lucem. Sed non latent tenebræ vel seipos, lux in tenebris lucet ad eorum confusionem, nullo modo ad consolationem. Cæterum, horribiles illas tenebras ibi æternum patiuntur, qui hic rebelles luminis noctem scelerum adamarunt, & cæcitatem suam sanare noluerunt, collyrio unguendo oculos suos, ut viderent. Noluerunt enim admittere lucem gratiæ diviniæ, nec monitiones, aut correptiones, aut institutiones, quibus dirigerent pedes suos in viam lucis, de tenebris & umbra mortis, lustræ ergo cæcitas mentis eorum his plectitur tenebris sempiternis, quibus obsecati jugiter, nunquam videbunt faciem Patris, in qua visione Angelorum stat felicitas, dicente Domino de Parvulis: Angeli eorum semper vident faciem Patris mei. Poterant, dum tempus erat, aperire oculos suos, & noluerunt. Poterant dicere cum S. August. Va, va tenebris meis, in quibus judicabitur, & cæcitati illi, in quo nō poterat videre lucem.

Thomam in inferno magis torquere possunt. Sic socios criminis videre aliquid poterunt reprobi in pœnis ad sui incrementum eructi: sicut & seiplos interiori quadam luce vident. Sceleraque sua à quibus inruitum avertere peroptarent, quia nihil tam invisum obsecans flagitiosaque mentibus, quam seipos cogi videre: ita ut ipsa lux turpium sit poena, quia qui male agit, odit lucem. Sed non latent tenebræ vel seipos, lux in tenebris lucet ad eorum confusionem, nullo modo ad consolationem. Matt. 13. vident faciem Patris mei. Poterant, dum tempus erat, aperire oculos suos, & noluerunt. Poterant dicere cum S. August. Va, va tenebris meis, in quibus judicabitur, & cæcitati illi, in quo nō poterat videre lucem. loq. c. 23.

men calis. *Et, va preterita ignorantia mea. Erat nubes magna & tenebrosa ante oculos vanitatis meae, ita ut videre non possem Solem justitiae, & lumen veritatis. Involvebar in tenebris filius tenebrarum, tenebras meas amabam, quia lumen non cognoscebam. Cecus eram, & cecitatem amabam, & ad tenebras per tenebras ambulabam. Qui ergo has tenebras mentis suae excutere non fuerit sollicitus, in tenebras illas aeternas devolvitur: ubi & ipsa lux scientiae acquirere lumenque rationis naturalis quadam ratione obscuratur & confunditur, quia vix aliud in illis tenebris exterioribus & interioribus damnati valent cogitare, quam de poenis suis. Illic namque diriguntur totum impetum cogitationes, ubi faciunt vim doloris.*

*venerabilis est (& quae omnibus in voto esse debet) non diuturna, neque annorum numero computata, hoc est, non multae & provehatatis, sed prudentia & integritate morum orata. Cui sunt sensus hominis, & aetate senectutis, vita immaculata. Magis optandum est, ut sensus sint prudentia canis, quam capilli, & ut vita sit immaculata, quam longa. Vtrisque tam scilicet capillis quam sensibus moribus, incanuit & consenuit in consideratione caliginosa huius noctis, & cor meorum ejus, ille de quo Gotscaleus Holen, Ordin. S. Augustini Concionator Serm. 101. parte aequali. Quidam, inquit, Iudaeis officio fungebatur in quodam oppido, sed ebrietati & computationi mire erat deditus. Natus vero erat conjugem valde piam, quae Deum quotidie precabatur, ut à potatione maritum avocaret, & ad eum reduceret. Et eodem sensu quoque hunc in finem large erogatis, pauperes adhibebat comprecatores. Accidit porro eum, quadam nocte temulentum redire, & per camicerium transire. Casu autem in lapidem impingens, in maledicta contra Deum & Virginem erupit. Mox verò apparuit ei imago cuiusdam mortui, tenebrosa & terribili specie. Ille nihil trepidus interrogat: *Quis es? Respondereturque ei: Quod ego, tu eris. At ipse vino animatus, subiungit: Quis es, veni mecum, ad cenam te invito. Responsum iterum ei est: *Vade, max, sequar. Cum domum appulisset, rem fecum plenius conferens, timore quodam percellitur, aperitque uxori quod gestum fuerat, se scilicet quem piam invitasse non admittendum, & ideoque ostia & fenestras omnes diligenter occludi iubet. Paulo post cum mensa assisteret cogitabundus, venit invitatus pulsans fores: cumque non intromitteretur, iterum & tertio tanto pulsat fragore, ut tota domus concutiret, & sponte fenestria omnia referrent. At ergo intrans: *En adsum, quem invitasti, tecum mihi comedendum est. Fugit omnes, ipse desitit trepidus & obmutescens. Iterum vero vox invitati ad eum. *Tu invitasti me, nec fercula apponi. Ego te ad cenam meam invito, fercula mea videbis. Tertia abhinc die venies, & comparabis. Sic disparuit. Subsequente die totus pavidus omnium peccatorum confessione conscientiam perpurpare satagit, expectabatque diem & horam conditam non sine animi horrore, illo die raptus est in locum tenebrosum & horridum, ubi vidit omnia genera potatorum, & mensam serpentibus, sulphure, picce, igne refectam. Dixitque ei invitans: *En cena mea, comedite nunc, & bibite de potu civoque apposito. Cumque ipse haereret & horreret, quasi mortuus prae pavore, reductus est in locum suum. Ita vero commutatus est, & corpore, & animo hac visione, ut subito totus carnis, rotusque decrepitis affectus fuerit. Et continuo quod viderat mente gerens, gravissimam cum lachrymis egit poenitentiam, Deo acceptissimam sibi saluberrimam, omnibus pio exemplo proficquam.******

Horror inferni apparitionibus mortuorum explicatur.

1. Similiter refertur de Philippo quodam Parisiensis Academiae Cancellario, qui obiit anno 1238. post mortem autem, non ita diu, adhaerit Guilielmo eiusdem Civitatis Episcopo, aeterna se morte damnatum testificans, & rationes suae damnationis ei exponens. Cum autem ei dicta damnationis causas exposuisset, interrogavit: *Statue & superest adhuc mundus? Miratur Episcopus hanc interrogationem adeo exoticam, & dicit: Admiror sane te quondam litteratissimum virum hoc querere, cum me adhuc viventem cernas, & omnes nos adhuc viventes mori necesse sit, antequam mundus instans iudicio finiatur. Cui ille: Non mireris, quia nec scientia, nec opus, nec ratio sunt apud inferos. Taurus etiam antmarum numerus, & tanta multitudo hominum in gehennam dimissa est, ex quo in eam descendit, ut plures in toto orbe terrarum existima verim non esse. Haec ille. Testis est Thomas Cantip. lib. 1. Apum. cap. 19. & alii.*

*Omnia ergo tenebris & caligine, omnia confusione ibi plena, ubi umbra mortis & semperternus horror inhabitat; nulla ibi lux, nec exterior, nec interior, nisi ad poenam, ut supra dictum est. Sole ibi aeternum occidente, nihil remanet nisi nox perpetua & horrenda. Dicuntur quidam vel una nocte, aut altera, in carcere tenebroso detentati, animam consensuisse & incanuisse ob pavorem & merorem. Sic enim refertur Annales Hispaniae de quodam Didaco Ozorio in carcerem Regis iussu Hispani coniecto; unius scilicet noctis merorem ei induxisse canitiem. Atque utinam noctis illius aeternae horror & pavor sic nostrae insideat considerationi, ut ab illo non tam capilli, quam mores nostri canescant & consenscant: ut scilicet commutatis vanis juvenilibusque desiderijs, ac moribus dissolutis, feriam & veram sapientiam, senilemque induamus maturitatem, & in nobis verificetur illud: *Senectus**

Exempla pauco tempore incarcere consenscentiam.

- 1.

Conclu

